

Moliere:

TARTUFFE

Vsebina:

V družino Orgonovih se vsili za hišnega prijatelja Tartuffe - mlad mož, na videz zelo moralen in pobožen človek, toda v resnici je prekajen in nevaren svetohlinec. Meščan Orgon in njegova pobožnjaška mati sta vsa prevzeta od navidezno poštenega in pobožnega mladeniča; v njem vidita svetnika. Sprva so tudi ostali prevzet zaradi Tartuffa. Toda Dorina, strežnica Orgonove hčere Marijane, kmalu spozna v njegovi osebi potuhnjenca, priliznjena. Tudi ostali kmalu spoznajo, le Orgon ne in ga zato še bolj časti. Vsi ga prepričujejo o Tartuffovi potuhnjenosti, toda Orgon je popolnoma pod njegovim vplivom. Njegova "ljubezen" ga privede celo do tega, da Tartuffu obljubi zakon s svojo edino hčerjo, Mariano. Pri tem pa ga ne ovira to, da je Marijana že zaročena z Valerom.

Ubogo dekle je nesrečno, ne ve kaj storiti. Strežnica Dorina, dekle z zdravim razumom in humorjem, sklene pomagati svoji gospodarici. Vse hoče popolnoma prepričati o značaju Tartuffa. Zvabi ga v sobo, kjer je bila - čeprav priletna, pa kljub temu še vedno lepa - Orgonova žena Elmira. Tartuffe in Elmira začneta ljubimkati, medtem pa pred vrati prisluškuje pogovorom Elmirin sin. Ves razburjen odhiti k očetu povedati o sramotnem dejanju in varanju, toda oče ga v svoji veliki veri, da sin laže, nažene od doma ter ga razdedini. Za dediča pa določi Tartuffa.

Končno hoče Orgonu odpreti oči sama Elmira. Posreči se ji, da ga pregovori, naj se skrije pod mizo, v svojo sobo pa zvabi Tartuffa. Le-ta ji zopet začne govoriti o ljubezni. (Preslepljeni) Tartuffe tako pade v past samemu Orgonu, ki se šele sedaj prepriča o Tartuffovem hinavstvu in zlikovstvu. Toda - prepozno! Orgon je bil hišo prepisal na Tartuffa in le-ta zdaj vsem skupaj zagrozi, da jih bo vrgel iz hiše. Toda to še ni vse! Nesrečnemu Orgonu grozi še aretacija zaradi nekih važnih političnih listin, ki mu jih je podtaknil Tartuffe. Ko v hišo stopi policija, se Orgon že vda v usodo, a v zadnjem hipu se vse spreobrne: policija postane pozorna na samega Tartuffa in spozna, da se v njegovi osebi skriva zlikavec, licemer in hinavec.

Komedija se konča s tem, da Tartuffa odvede policija, Orgonov sin se vrne domov in zopet postane dedič, medtem, ko pa valer zopet pridobi lepo Orgonovo hčer - Marijano. Zgodba se konča po principu - konec dober, vse dobro. Najlepše pa se pokaže že zelo star izrek: "Laž ima kratke noge!"

Oznaka:

Tartuffe:

Tartuffe je mož, ki zelo dobro skriva svojo osebnost, saj se v njem na prvi pogled ne vidi tisto, kar ta človek v resnici je - zlikavec ter zelo podel hinavec. Na videz izgleda urejen, moralen in čisto bogaboječ človek, zato mu naivni Orgon ter njegova družina skoraj popolnoma nasedejo. Tartuffe je eden izmed mnogih ljudi, ki živijo srečno na račun sreče drugih - torej zelo hinavsko in zlikavo. Njegov značaj se zelo dobro pozna v besedah, ki jih izreče strežnica Dorina: "Ta prihajač - kako se nam je vrnil, da preko vseh vzdiguje že

glavo; ta plaščar, ki je bos prišel, razcapan kot strašilo za v proso, zdaj v hiši je edini gospodar, po volji ni mu več nobena stvar. Vi gledate v njem pravega svetnika, a vzkup je hinavščina velika. On in Lavrenc, njegov sluga, potuhnjenca oba..."

Orgon:

Zelo naiven mož, ki je (do prihoda Tartuffa) glava srečne in urejene družine. Zaradi njegove naivnosti ga Tartuffe, prav tako kot še veliko drugih, vleče za nos in ga spravi že čisto na konec, saj mu skorajda odvzame vse premoženje, ženo, njega samega pa naredi kriminalca.

Dorina:

Dorina je zabavno dekle, z izrednim razumom. Ona je bila pravzaprav tista, ki je prva razkrila Marijani, Elmiri in njenemu sinu, pravi obraz Tartuffa. Dorina pa je drugače strežnica Marijani.

O avtorju:

Molierovo pravo ime je Jeon-Baptiste Poquelin. Rodil se je v Franciji leta 1622 in tam tudi umrl leta 1673. Bil je francoski komediograf, igralec in režiser. Vodil je tudi potujočo gledališko družino, kasneje pa še kraljevsko francosko gledališče. Bil je ljubljenec takratnega kralja Ludvika XIV. Bil je izoblikovan klasicist. Napisal je veliko komedij, izmed katerih so najbolj znane: Smešne precioze, Šola za žene, Učene ženske, Šola za može, Georg Dandin, Ljudomrznik, Don Juan, Skopuh, Namišljeni bolnik ter seveda tartuffe, v katerem opisuje tip človeka, ki je podel, hinavski, potuhnjen. Moliere ni samo največji komediograf francoske književnosti, ampak eden največjih komediografov svetovne literature do danes. V svojih delih je opisal pokvarjenost odmirajočega fevdalizma, smešil človeške slabosti... Skratka, življenje je opisoval zelo satirično.

O knjigi:

Prvo inačico te komedije je Moliere napisal v začetku leta 1664. Na oderske deske je prišla 12. maja 1664 v Versaillesu. Igra je imela le tri dejanja (sedaj jih ima pet), njene podrobne vsebine pa ne poznamo, vemo pa, da je bila igra takoj prepovedana. Že nekaj dni pred uprizoritvijo je Družba svetega zakramenta (tajna zveza za katoliško propagando) sklenila, da je na vsak način treba pri kralju doseči prepoved igre, saj naj bi žalila boga in cerkev. Pariški nadškof Perefixe je pritiskal na kralja Ludvika XIV., ki je moral igro prepovedati, kljub temu, da je bil Moliere njegov ljubljenec. Župnik P. Boulle je proti Molieru in njegovemu Tartuffu napisal celo sramotilni spis. V njem razglša Moliera kot posebljenega hudiča in Tartuffe za zlodjevo delo. Dne 25.9. so ga smeli zasebno uprizoriti za kraljevega brata, 29.11. pa ne nekem gradu, prav tako za izbrano višjo (plemiško) družbo. Igra jih je zelo zabavala. Tako je imel Moliere veliko dela, muk in preprirov zaradi Tartuffa. Verjetno je zato tudi Tartuffe še danes njegovo najbolj znano delo.